

MWONGOZO WA KUSAHISHA

1. Vipengele Muhimu Vinavyotarajiwa

- **Muunganisho:** Mwanafunzi lazima aanze kwa kuunganisha sentensi yake ya kwanza na maneno yaliyotolewa: *"Mgeni wa heshima aliposimama, alitueleza kuhusu usawa wa kijinsia. Tulijifunza kuwa..."*
- **Kiini:** Ufafanuzi wa usawa wa kijinsia (wasichana na wavulana kupewa nafasi sawa katika elimu, uongozi, na maendeleo). Kutoa mifano halisi (kama vile kazi za nyumbani kugawanywa bila ubaguzi au nafasi za uongozi shuleni).
- **Ubunifu na Lugha:** Matumizi ya methali zinazofaa (mfano: *"Mcheza kwao hutunzwa"*, *"Elimu ni ufunguo wa maisha"*, au *"Simba dume ni simba, na simba jike ni simba"*).
- **Hitimisho:** Mabadiliko ya mtazamo baada ya hotuba hiyo na jinsi shule au jamii ilivyoazimia kutekeleza usawa huo.

2. Insha ya Mfano

Mgeni wa heshima aliposimama, alitueleza kuhusu usawa wa kijinsia. Tulijifunza kuwa **wavulana na wasichana wana haki sawa na uwezo sawa wa kuchangia katika maendeleo ya jamii yetu. Alisisitiza kuwa jinsia ya mtu isiwe kizuizi cha kufikia ndoto zake maishani. Hotuba yake ilitufungua macho na kutuzindua kutoka katika usemi wa kale uliowakandamiza wanawake.**

Kwanza kabisa, mgeni huyo alitufahamisha kuwa elimu ni urithi wa kila mtoto. Alitoa mifano ya jinsi jamii zingine bado zinavyowanyima wasichana fursa ya kusoma na kuwapeka shuleni wavulana pekee. Alitukumbusha methali isemayo, "Ukimsomesha mwanamume umesomesha mtu mmoja, lakini ukimsomesha mwanamke umesomesha jamii nzima." Sote tulipiga makofi kuitikia kauli hiyo nzito.

Vilevile, tulijifunza kuwa hata nyumbani, kazi hazipaswi kugawanywa kwa misingi ya kijinsia. Wavulana wanaweza kupika na kusafisha nyumba, huku wasichana nao wakiruhusiwa kufanya kazi za sulubu na ubunifu kama vile uhandisi na sayansi. Mgeni huyo alituhimiza kuondoa dhana potovu kuwa kuna kazi maalum za kike na za kiume.

Katika nyanja ya uongozi, alitulea mfano wa viongozi shupavu wa kike nchini Kenya na kote duniani ambao wameonyesha uaminifu na bidii ya mchwa. Alitutaka sisi wanafunzi wa Gredi ya Sita kuwazindua wenzetu ili tuchaguane kwenye vyeo vya baraza la wanafunzi kulingana na uwezo wa mtu badala ya kuangalia kama ni mvulana au msichana.

Sherehe hiyo ilipotamatika, kila mmoja wetu aliondoka akiwa na mtazamo mpya. Tofauti za kijinsia zisitumike kutubagua bali zituunganishe. Hakika, simba dume ni simba na simba jike pia ni simba; sote tuna umuhimu sawa chini ya jua.

3. Rubriki ya CBC ya Kutunuku Alama (Alama 20)

Mtahini atumie vigezo vifuatavyo kuamua kiwango cha mwanafunzi:

Kiwango cha Ustadi	Alama	Vigezo vya Kutathmini
Anazidi Matarajio	18 – 20	* Insha ina mtiririko mzuri sana na inaanza kwa kuungana na kichwa bila kigugumizi. * Matumizi ya msamiati wa kiwango cha juu na methali zenye mashiko.

		<p>* Muundo wa sentensi ni wa aina mbalimbali na hauna makosa ya sarufi.</p> <p>* Hati nadhifu na aya zimepangwa vyema.</p>
Anatimiza Matarajio	12 – 17	<p>* Ameelewa mada ya usawa wa kijinsia na kuikuza vyema.</p> <p>* Sentensi zote zinaeleweka na upatanisho wa ngeli umezingatiwa.</p> <p>* Makosa ya tahajia (hijai) ni machache na hayavurugi maana ya ujumbe.</p> <p>* Insha imegawanywa katika aya (Mwanzo, Kati, Mwisho).</p>
Anakaribia Matarajio	07 – 11	<p>* Mada imegusiwa lakini mawazo hayakupangwa kwa mtiririko unaofaa.</p> <p>* Mwanafunzi anarudia mawazo au maneno yale yale mara nyingi.</p> <p>* Makosa ya sarufi na vituo (uakifishaji) yanatatiza usomaji wa insha.</p> <p>* Insha ni fupi mno kuliko urefu unaotarajiwa.</p>
Chini ya Matarajio	01 – 06	<p>* Mwanafunzi amakili tu yale maneno aliyopewa bila kuendeleza hadithi.</p> <p>* Mchanganyiko mkubwa wa lugha (Kiswahili na Kiingereza au Sheng).</p> <p>* Hati haisomeki kabisa au karatasi imeachwa tupu.</p>